СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 111. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 12 травня, 1934. VOL. XLII. No. 111. Jersey City, N. J., Saturday, May 12, 1934. THREE CENTS.

НАТИСК УРЯДУ ЗА ВИПЛАЧУВАННЯ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту повідомив представників держав, котрі мають супроти Америки воєнні довги, про те, як уряд розуміє законопроєкт Джансона про заборону продажу вартісних паперів держав, які не платять Америці воєнних довгів.

Уряд дав до зрозуміння, що коли держава заплатить тільки частину рати воєнного довгу, гейби на знак, що вона признає цей довг, то її всетаки можна вважати за державу, яка не виплачує своїх довгів.

Такі повідомлення дістали: Італія, Франція, Бельгія й Чехословаччина.

ВИКІНЧУЮТЬ УРІВНОПРАВНЕННЯ ЖІНОК З МУЖЧИНАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив закон, котрий уже був принятий палатою послів, за котрим жінки дістануть усі ці горожанські права, які мають мужчини.

Новий закон усуває всі останки законної нерівности. На основі закона Кейбла, котрий ухвалено 12 літ тому, Американки могли задержати своє горожанство, хоч виходили замуж за чужинця, але вони не могли передавати свого американського горожанства своїм дітям, родженим за границею краю. Відтепер жінки будуть мати це право.

На основі дотеперішних законів лише жінки мали право зрікатися свого горожантва при нагоді подружа з чужинцями. На будуче таке само право буде прислугувати й мужчинам.

За цей закон стояла Краєва Жіноча Партія; в сенаті промовляв за нього сенатор Копленд, у палаті послів конгресмен Дикстейн.

АВТОМОБІЛЬНА ФАБРИКА ЗАРЯДЖУЄ „ЛОКАВТ" ДЕМОНСТРАНТІВ.

ФЛИНТ (Мішиґен). — Фабрика ч. 1. підприємства Фишер Боді Корпорейшен відправила з роботи кількох робітників за те, що вони не прийшли до роботи, а взяли участь у робітничій демонстрації. Щоби запротестувати проти цього „локавту", коло 7,000 робітників вийшли на страйк. Через те фабрика не могла робити.

Подібні демонстраційні страйки траплялися тут уже попередно.

БАНКИ ДУМАЮТЬ ПЛАТИТИ ДЕПОЗИТОРАМ БАНКУ ГАРИМЕНА.

НЮ ЙОРК. — Кілька великих банків, котрі належать до нюйорського „клірінг гавзу", збираються звернути депозити депозиторам збанкротованого банку Гаримена, щоби не допустити до позву уряду проти бувших шеровців і директорів банку.

Уряд домагається, щоб депозити збанкрованого банку виплачено в цілости.

Ці депозити виносять 11 міліонів долярів.

НОВЕ СЕНЗАЦІЙНЕ ВИКРАДЕННЯ ОСОБИ.

АРКАДІЯ (Каліфорнія).—Ще не вияснено справи викрадення 6-літньої Джуни Роблес, а вже трапилося нове сензаційне викрадення. Два замасковані бандити напали на Віліема Ф. Ґетла, 46-літнього нафтового міліонера, в його літній палаті зараз по закінченню нічного бенкету та вивезли його в невідомім напрямку. Велике число аґентів департаменту судівництва без успіху обшукали околичні горби.

СЛІДСТВО НАД ПЕРЕКУПСТВАМИ ЗАКОНОДАВЦІВ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — На слідстві, котре судовий комітет сенату стейтової леґіслятури веде над перекупствами законодавців, предложено докази на те, що видатки, получені з виборчої аґітації за сенатора Тейера, покривала в части одна електрична компанія.

БУДУТЬ УЖИВАТИ БАЛЬОНУ ДЛЯ ШУКАННЯ ДИТИНИ.

ТОМС РІВЕР (Ню Джерзі). — Коло пів тисячі осіб шукає 2-літнього Флойда Фидлера, котрий пропав з дому родичів минулого понеділка. Тепер для шукання його мають іще вживати кермового бальону.

Про причини зникнення дитини існують найріжніші здогади. Батько думає, що дитина втопилася. Дахто з поліції каже, що дитину міг убити якийсь автомобіліст, а потім тіло сховав.

УТОПЛЕННЯ ДВОХ РИБАКІВ.

КЛІФТОН (Ню Джерзі). — Осип Вітецький, 51-літний мешканець Пасейку, ловлячи рибу вечером, зісунувся по стрімкім березі в озеро Донді та втопився. Його 42-літний товариш, Самуель Мадей, пішов його ратувати й теж утопився.

Вітецький лишив жінку й 4 дітей, Мадей — жінку й 3 дітей.

КРИТИКУЮТЬ ВИНИЩУВАННЯ ДИКИХ ЗВІРЯТ.

Річні збори Американського Товариства Мамольоґістів у Ню Йорку постановили ухвалити революцію протесту проти непотрібного ловлення й убивання диких звірят учасниками ріжних американських виправ. На зборах виступали природники з доказами, що через експедиції Американців в Африці вигинули вже дві породи носорогів, бо Американці використали для торговельних цілей забобон Азіятів, що ріг цього звірятя має якісь лічничі признаки. Через один тільки митовий порт у Конго-Уґанді перейшли в одному 1932 році, коло 3,000 фунтів самого тільки рога цього звіряти.

ДІТОЧА ЗАХОРОНКА НА ДАЛЕКІЙ ПІВНОЧІ.

В Аклавіку, над Північним Ледовим океаном, існує католицька місія, яка веде захоронку для 60 дітей, головно туболців. На днях захоронка набула 135 оленів породи карібу, так, що діти забезпечені в харчі на ціле літо.

ПРОТИ ШЛЮБУ З ЖИДІВКОЮ.

У Франкфурті над Меном мав узяти Німець Алфред Е. цивільний шлюб з Жидівкою Ельзою Д. Відважний під нинішню протижидівську аґітацію в Німеччині крок закоханого юнака викликав таке обурення в місті, що його трохи не вбили і поліція мусила молодята взяти в свою опіку.

ОБРАЗКИ З ЖИТТЯ В КРАЮ.

(УП) Започаткована минулого року шкільна акцію на Західній Україні довела до того, що польські вчителі почувають себе непевно серед українського бурхливого моря. Зі Львова повідомляють, що управитель школи в Жираві ховає на ніч образи Пілсудського та Мосціцького до шафи, боячися „непредвиджених неприємностей". В томуж самому селі знято при кінці минулого року шкільний польський шильд. До кількох тижнів поставлено новий шильд з великою парадою при участи офіціяльних заступників повітових властей. Одначе рівночасно постановлено шильд цей на ніч знимати зі школи і ховати в безпечне місце, щоби з ним щонебудь не приключилось. Ранком, як сонце високо підніметься, шильд з парадою вішають знову на призначене йому місце.

З інших округів повідомляють, що польські вчителі є безрадні супроти постави шкільних дітей. Багато вчителів з острахом носять у кишенях прохання про перенесення, інші нічого не вчать, бо вчити по польськи не мають відваги; а дальше є й такі, що їдуть до міста ночувати, бо в селі небезпечно себе почувать.

Цікава також є постава так званих „панькштовових ленґів" (луґів) Дашкевича. От до чого вони докотилися. В деяких львівських околицях починають ці „ленґі" носити польські роґатівки, а подекуди стають вірними помічниками польської поліції та помагають їй робити ревізії в Українців.

От до чого доводить опортунізм, з таким патосом проповідний як єдиний спосіб визволення України!

500-ТЕ ЧИСЛО „КАРПАТОРУССКОГО ГОЛОСУ".

Вийшло пятьсоте число „Карпаторусского Голосу". Для редакції це таке незвичайне свято, що аж — рішила його відсвяткувати виданням незвичайно великого числа. В тому числі самі фотографії великих людей; тих великих людей зібрано до 70... Це співробітники. Найважнішого співробітника, бувшого консуля одної сусідної держави (Польщі) чомусь помінено. У вступній статті говорить д-р Фенцик: Кто нас поддерживает в нашей боротьбе? Нѣть это ясно для каждаго. — Це справді ясно, бож добре знають люди, скільки передплатників платить за нього передплату. Це знають люди, і всякі запевнення, що цей орган стоїть на грошах передплатників, викликують тільки веселий сміх. Того сміху не всилі вбити ні претенсіональні фотографії редакторів та їх сестер, ні жадна самохвальба. Люди знають — і це найважніше. — („Українське Слово").

НОВА РОСІЙСЬКА ЕМІҐРАЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ.

В Парижі відбулися організаційні збори нової російської еміґраційної організації „Русское Согласие". Організація має на меті обєднати взаємини з представниками народів, що заселюють її, на основі полишенню національної окремішности і визнання спільних інтересів. Організація видаватиме тижневик „Грядущая Россія". До центрального комітету організації, що в найближчих тижнях задуме скликати в Парижі зїзд російських монархістів в усіх країн, у яких є російська еміґрація, покликано Єфімовського як голову та Крупинського і Казембека як заступників голови.

СМЕРТЬ НА РОГАХ БУГАЯ.

На фільварку в Садові, пов. Люблин, вивели на вагу бугая, що важив 22 сотнари. Хоча звірюку вели парубки за кільце, що пробивало ніс, тварина вирвалася їм з рук, кинулася на власника фільварку Кубу, що стояв недалеко з дружиною, підкинула його рогами в повітря, а тоді подоптала ратицями. Коли розшалілого бугая спинили, Куба, що мав зломаний хребовий стовп і ребра, згинув.

МАДЯРСЬКЕ РАДІО В КОНФЛІКТІ З ЦИҐАНАМИ.

Дирекція будапештенського радія зарядила контролю програм циґанських орхестр. Дирекція станула на становищі, що гра циґанських орхестр не стоїть на належній мистецькій висоті. У відповідь на це Циґани виготовили меморіял, у якому заявляють, що не згодяться на якінебудь зміни в циґанській музиці.

105-ЛІТНЯ УКРАЇНКА ПОМЕРЛА.

У Львові відбувся похорон членкині Братства Доброї Смерти при церкві св. Миколи в тому місті, Анни Білецької, що прожила 105 літ. Була це мабуть найстарша Українка Львова.

ВЯЗНИЦЯ ЗА ПОДРУЖУ ЗРАДУ.

Білгородський суд засудив жінку одного великого промисловця і його шофера на два місяці вязниці. Покривджений Дмитро Банйосович вніс судову скаргу на цю пару і доказав, що його жінка його зрадила.

КІСТЯКИ МОРСЬКИХ СТРАХОВИЩ.

На побережі біля Щербурґу (Франція) знайшли два кістяки морських невідомих потвор, які досліджуватимуть паризькі вчені.

ЛЕТОВИЩЕ В СЕРЕДИНІ ЛОНДОНУ.

У голові англійських інжинірів повстав сміливий плян вибудувати летовище над дахами двох лондонських залізничних двірців між Кінґскрос і св. Панкрацом. Парлямент раніше мусить затвердити цей проект, що коштуватиме приблизно 5 міл. фунтів стерлінґів. Над ним працюватимуть кілька літ 9,000 робітників. Коли плян буде виконаний, з такого летовища зможуть денно виїжджати 1,000 осіб.

ПОВІШЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

У вязниці в Принс Алберт, Саск., повішено 19-літнього Степана Біґуна, засудженого за вбивство почтаря Петра Померула в Редбері. Засуджене спокійно пішов на смерть. Походив з Кридор і був фармерським сином.

Злочин Боґуна кидає багато світла на нездорові відносини серед тої части фармерської молоді, яка проводить час на гулянках і пиятиках. Боґун звязався був із дівчиною і потребував грошей, а не мав. Щоб їх дістати, звався на грабункове душогубство, котре, як у таких випадках буває, скінчилося для нього трагічно. Це повинно бути перестогою для інших парубчаків, а передовсім для батьків, які не вміють виховувати своїх дітей, і потім самі від того терплять і їх діти сходять на бездорожа.

В ПОЛЬЩІ НАЙБІЛЬШЕ ЧАХОТКИ.

Найвизначніші львівські лікарі видали меморіял до міродатних кол у справі доцільнішого поборювання чахотки. На основі статистики можна ствердити, що шестина населення Польщі хора або буде хора на чахотку. Смерть на чахотки між 14—40 р. життя більшає. Польща це одна з найбільш чахоточних країн Европи.

ДЕҐРАДАЦІЯ КАПІТАНА ШПІОНА.

В Букарешті здеґрадовано з відповідним церемоніялом у присутності одної компанії війська капітана Реного. Реного засуджено на 20 літ тяжкої тюрми з утратою старшинського ступня за шпіонажу в користь Мадярщини.

ЗАЛЯКАНІ ЗБРОЄННЯМ НІМЕЧЧИНИ

ОБЧИСЛЯЮТЬ, ЩО НІМЕЧЧИНА МАТИМЕ В 1936 РОЦІ НАЙСИЛЬНІШУ ПОВІТРОВУ ФЛЬОТУ.

ЛОНДОН. — Стверджують на підставі певних інформацій, що Німеччина зброїться. Одначе ввесь плян зброєння буде виконаний щойно в 1936 році. Найбільшу вагу кладе Німеччина на розвій летничства. Вона певна, що вислід нової війни буде залежати від величини повітрової фльоти. Тому будує раз-у-раз нові літаки, а далі має на складі ріжні частини, потрібні до складання літаків, і ті частини далі набуває в Англії та Злучених Державах. Вона теж підготовляє населення до оборони проти наїзду літаків, як теж проти газів. Але найбільша сила Німеччини в повітрю полягає в новім винаході, який заповідає точно, де літаки знаходяться в повітрю і скільки їх є. Це уможливить розпізнати ворожі літаки навіть серед мраки. І буде можна їх легко знищити, бо Німці винайшли теж нову гармату для оборони проти літаків. З тої гармати можна стріляти на 3 милі. Вона так сконструована, що на мінуту може видати 1,200 стрілів.

Та разом з тим стверджують, що про те все добре є поінформований Вашинґтон, хоч Німеччина переводить узброєння тайно. Як теж признають, що, не зважаючи на те зброєння, як Гітлер так і німецький нарід є на ділі проти війни.

ПОМЕР ДРУГИЙ КАТ, ПОЛЯК МЕНЖИНСЬКИЙ, ГОЛОВА ЧРЕЗВИЧАЙКИ.

МОСКВА (Росія). — Помер Вячеслав Менжинський, літ 60, родом Поляк, бувший найближчий співробітник Поляка Джержинського, першого голови Чрезвичайки. По смерти Джержинського перебрав провід у Чрезвичайці (пізнішім ОҐПУ) Менжинський, котрому до помочі був приділений Яґода, що тепер готов стати на чолі цеї організації, на якій спирається совітська влада.

Менжинський зараховується до „старих большевиків", до старої „ґвардії Леніна". Він теж був правою рукою Сталіна в боротьбі з Троцьким. Кажуть, що він не був таким „цинічним убивником" як Джержинський, але зате положив величезні заслуги в розгалуженню ОҐПУ по всіх землях Совітів. Найбільше його памятають за видання засуду смерти на 20 визначних осіб за придуманий большевиками замах на нього. Другим разом видав він засуд смерти на 35 осіб, обвинувачених чрезвичайкою за саботування хліборобських совітських експериментів. Це тільки два випадки, які викликали найбільшу сензацію, бо про тисячі інших засудів ніхто й не згадує.

ХАПАЮТЬСЯ ЗА УКРАЇНСТВО.

УЖГОРОД (Закарпаття). — Аґрарна партія, яка підпирала чехізацію, а далі московських еміґрантів, кацапщину і місцевих ренеґатів, втравила в народі вплив і береться тепер на хитрунство. Наміряють видавати українською мовою часопис „Село", щоби при його допомозі притягнути до себе українське населення.

ПОЛЬСЬКИЙ КОНСУЛ ОБЄДНУВАВ УКРАЇНОЖЕРІВ.

ПРАГА (Чехословаччина). — „Право Ліду" згадує, що за часів перебування в Ужгороді польського консуля Завадовського були в польськім консуляті часті вечерниці, на які запрошували всіх украйножерів.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ МОСКВИЧ.

ПАРИЖ. — Помер у важких обставинах іміґрантського життя Федор Благов, родом з Москви, зять славного книжного й газетного видавця Ситина. Благов студіював медицину, а потім перебрав від свого тестя видавництво газети „Русское Слово", в якім був відповідальним редактором, і довів до того, що в часі революції ця газета виходила в 1,700,000 примірниках. Тепер замісць „Русского Слова" виходять у Москві большевицькі газети „Правда" і „Ізвестія".

КРИТИКУЮТЬ ЖІНКУ ЛЕНІНА.

МОСКВА. — Часопис „Правда" накидується на Н. Крупську, вдову по Леніні, за її спомини про Леніна. Каже, що Крупська представляє Леніна неправдиво, бо надто мягким і сентиментальним. І домагається, щоби „ради правди" все те було справлене.

ЗАГРІЛИСЯ БІЛЯ ВУЛЬКАНУ.

КОПЕНҐАҐА (Данія). — В наукових кругах побоювалися за життя дослідника д-ра Нілзена, котрий вибрався з експедицією на досліди Ісляндії. Довгий час не було від експедиції ніякої вістки. Та тепер довідалися, що члени експедиції були відтяті буревіями від світа, але жили собі спокійно в кратері вулькану, з якого виходила тепла пара і їх огрівала.

ЗАБИРАЮТЬ ЮНКРАМ ЗЕМЛЮ.

БЕРЛІН. — Пропала давня сила всемогучих німецьких панів-юнкрів, котрі держали величезні латифундії. Їх землі будуть розділені між селян, згідно з політикою наців.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У СВЯТО МАТЕРИ

Багато доброго, гарного й благородного вийшло з Америки. До цього треба теж зачислити й Свято Матери. Тут воно народилось. І тут скоро принялось та набрало в короткім часі загально-державного характеру. І звідси розійшлося по світі. Та дійшло й на українські землі, до українського народу.

В Америці вже ту благородну справу трохи скомерціоналізували. Одначе всякі бизнесові оголошення та бизнесові підходи до Свята Матери не змогли звести саму ідею на манівці. Вона далі процвітає. І певно далі буде цвисти, як довго людство не дасться замотати в большевицькі сіти і не буде насильно нищити того, що є в ньому благородного, хочби воно було нічим іншим, а тільки виразом „буржуазного" сентименталізму. Бо коли як коли, але у теперішних зматеріялізованих часах саме того сентименталізму треба якнайбільше, щоби можна знести ті нещастя, під якими стогнуть люди і цілі народи. Треба того сентименталізму, щоби добувати з себе силу до боротьби і посвяти за поліпшення долі як не собі, то хоч своїм дітям-наступникам, своїм ближнім.

Свято Матери є свого роду міжнародним святом. Та з цього не виходить, що Свято Української Матери не має в собі щось особливішого, що притягає, що нам дороге, що дорожче від усього іншого. На те зложилося багато обставин; можна сказати, що ціла історія українського народу, яка завжди, в кождій своїй фазі, видвигає ріжні типи жінок-матерей, що вміли виховати в найтяжчих часах добрих синів-войовників, чи то в часах княжих, чи козацьких, чи в часах найновіших, включно до матерей Біласів і Данилишиних.

Свято Української Матери мусить зближувати свідомі, благородні українські матери з їхніми дітьми так далеко, що як одні так і другі мусять зрозуміти і відчути, що живемо в геройських часах, які вимагають від матерей і їхніх дітей геройських діл. Без такого розуміння неможливо нам і подумати про те, що ми зможемо визволитися з ворожого ярма і стати вільним народом. Та вистарчить тільки вчитатися в судові розправи, на яких судять кати наших геройських синів, щоби переконатися, що Українська Матір виховує нове покоління вже в новім дусі. Коби тільки вона виховала нам ще більше тих геройських синів, а тоді вже в скорому часі обходитимемо Свято Української Матері на вільній українській землі.

Е. Ляхович.

НАША ЗАГРАНИЧНА ПОЛІТИКА

(9)

Нашими головними ворогами є Росія, Польща і Румунія. Вороги наших ворогів є нашими приятелями. Такими нашими приятелями є Японія і частинно Англія. Франція покищо ні. Німеччина — залежить від того, котра політична струя візьме в ній верх. Коли візьме верх проукраїнська струя — то ми можемо радіти з цього. Колиж візьме верх пропольська, або промосковська — то тоді Німеччина є нашим ворогом і ми, чи хочемо, чи ні — мусимо її поставити по другій стороні барикади. Це безперечно булоб шкідливим для нас, але тоді на її місці ми будемо могти дістати інших союзників, які нині є проти наших змагань.

Ми мусимо використати наше геополітичне становище, яке чим далі стає одним з найголовніших ключів до політичної рівноваги всесвітніх потуг. Зрозумівши це положення і опанувавши його як слід — воно моглоб принести для нас в заграничній політиці незмірні користи, такісамі користи, які витягнула Польща зі свого положення зараз після закінчення війни. Нині час працює в нашу користь, але цю користь ми мусимо самі віднайти.

Пропаганду треба вести також, і то не лише в тих державах, які симпатизують з нашим рухом, але також в тих, які хвилево є проти нас. Всесвітня політична думка знаходиться нині в дуже пливкому стані і ще не знати, хто остаточно лишиться по нашому боці, а хто проти нас. Наша пропаганда повинна здирати маску з наших окупантів і доказувати всім їм банкроцтво. Вона повинна освідомлювати чужинців, що на сході Европи твориться порожнеча і що її ніхто не всилі заповнити, тільки ми. Тому всяка ставка на наших окупантів є згори засуджена на невдачу. Одинока ставка, яка має вигляди на успіх — це український нарід, правний заступник своїх земель. Ця пропаганда облекшить дуже працю для нашої активної політики, яка після цеї підготовки буде всилі наломити до наших плянів неодну чужу струю, яка нині є проти нас. Та з якою державою нам остаточно не прийшлосяб оставатись у союзі — ми мусимо памятати, що наша загранична політика мусить бути соборницькою. Тільки могутня Україна може відограти якусь ролю в змаганнях вище наведених струй. Мала Україна — не буде цікавою для жадної з них. Соборництво викличе живий відрух серед міжнародних політичних кол і з одного боку сплодить для нас завзятих ворогів, але з другого боку придбає для нас здеклярованих прихильників. **Цей поділ є якраз першим основним кроком нашої активної заграничної політики.**

ХТО МОЖЕ ЇЇ ВЕСТИ?

Закінчуючи цей дискусійний начерк, порушимо ще питання: котра з наших груп є найбільш компетентною вести цю активну політику? Ми знаємо з практики, що чужинці числяться лише з представниками таких груп, які мають звязки з народом. Вони радо приймають наших послів, чемно їх гостять і терпеливо вислухують їх скарги. Але ми знаємо також, що ці посли не всилі розвинути за границею соборницько-активної політики з таких причин: поперше, вони вірять в еволюцію, а повстання української держави може наступити тільки революційним шляхом. Подруге, вони є представниками легальних партій і колиб вони хотіли увійти в якесь конкретне порозуміння з другою державою відносно наших соборницьких плянів — то той режім, з котрого вони походять, в тій хвилі засадив би їх до тюрми за державну зраду. Колиб так представник легальної партії хотів лишитися за кордоном на стало, то всетаки по короткому часі він стратив би звязок з народом, бо під натиском даного режиму мусілаб його відректися його власна партія. Це є факт, якого ніяк не можна обійти.

Супроти цього лишається одна сторона, яка може вести нашу заграничну політику в активному і соборницкому дусі, оперту не на сентименті, а тільки на інтересі і яка може без страху входити в фактичні порозуміння з чужими державами відносно переведення наших політичних плянів — це є **підпілля**, чи радше його умандатовані представники. Чи подобається це кому чи ні, але воно так є. Лиш підпілля, чи точніше його організований вияв, Організація Українських Націоналістів (О.У.Н.), є засадничо в можливости поставити нашу справу за границею в повному зрості, не боячися переслідувань у краю, бо там воно всеодно криється в підземеллі, а рівночасно, маючи звязки з народом і силу переводити дані пляни. Всі інші групи мусять натрафити бодай на одну з вище наведених засадничих перешкод, яка остаточно зведе їх зусилля до нулі.

Чи О. У. Н. вивяжеться як слід зі свого завдання? — Це вже належить до іншої теми. Коротко кажучи, це буде залежати від того, чи наші підпілля загал зрозуміє засадничі завдання заграничної політики, чи буде прихильно відноситися до зусиль О. У. Н., чи буде стежити за її рухами, а понад усе: чи піддержить її фінансово.

(Конець).

ГИМН У ЧЕСТЬ МАТЕРИ-УКРАЇНКИ

(Написав Юра Шкрумеляк)

Гей, заграйте гори, зашуміть діброви,
Приберіться, ниви, красно та богато, —
Зажурчіть потоки, заведіть розмови
Про святочну днину, про велике свято!
Заспівайте згучно в тихім гаю, птиці,
Гомоніть з вітром, полеві квіти,
Задзвоніть, дзвіночки, рожі, всі косиці,
Заспівайте хором, українські діти!
А комуж то грати та кому співати?
Знає це діточе чистеє серденько:
Нині Твоє свято, наша рідна мати —
Будь благословенна, Українська Ненько!
Ти себе жертвуєш, повная любови,
Для дочки, для сина, рідної дитини,
Не жалієш сили, труду ані крови —
Будь благословенна нинішньої днини!
Що Тобі принести за Твою посвяту —
В день і в довгу нічку, як в зимі так в літі?
Наше юне серце Ти прийми в заплату —
Будь благословенна між усіми в світі.
Відітхни хоч нині разом з діточками,
Завтра ждуть на Тебе знов нові труди,
Своїм святом нині веселися з нами,
Будь благословенна у діточій груди!
І прийми в цю днину щирії привіти, —
Хай Бог дасть потіхи з нас Тобі діждати,
Хай Тобі й Вкраїні служать Твої діти —
Будь благословенна, Українська Мати!

Е. Онацький.

РІЖНІ ФОРМИ КОЛЄКТИВІЗМУ

Михайло Грушевський, наш великий історик і соціольог, писав у 1921 році в своїх „Початках громадянства":

„Доба, котру переживаємо, стоїть під знаком реакції проти індивідуалізму і клясового світа новітного цивілізованого ладу та повороту до колективізму і солідарности. Стоїмо, очевидячки, перед одним з тих великих переломів у провідних мотивах людства, котрі воно нераз переживало. Все яснійше це стає мені всякий раз, коли від біжучих фактів переходжу до студій соціяльної еволюції в минулому. Все більше укріплююся в переконанні про рішаючу ролю в вічних змінах людського життя цеї неустанної конкуренції індивідуалістичних і колективістичних тенденцій і періодичного чергування переваги то одних до других".

Переконавшися таким чином, на підставі своїх студій і міркувань, про те, що наша доба йде до перемог колективізму над індивідуалізмом, старенький професор почав переконуватися і в тому, що „колективізм", який большевики силоміць заводили на Україні, випалючи цілі села контрреволюційних селян, був також явищем „нової доби", і тому, склавши свої валізки, повні книжок, подався й собі на Україну, щоби прийняти участь в „соціялістичному будівництві". На превеликий жаль, московські большевики теж дуже скоро переконалися, що їх погляди на „колективізм" не зовсім сходяться з поглядами старого професора, який занадто болів над українськими селянами, і тому не тільки його до соціялістичного будівництва не допустили, але навіть і з України вислали...

Бо „колективізм" є лише слово, а в слово те кождий наливає свій зміст. Бо є колективізм большевицький, є колективізм фашістівський, є колективізм націонал-соціялістичний. Всі соціяльні рухи є колективні вже хочби тому, що вони спираються на **маси**, і то на **зорганізованих масах, себто на колективах**. Питання може йти про **якість** того колективу, і про **цілі**, до яких він змагає. Отже щодо якости колективу в Совітах, то вона дуже невисока, — людина мусить приносити все в жертву колективови, для неї цілковито чужому, що персоніфікується в комуністичній партії. Цілком ясно, що така жертва ніколи не може бути добровільна. Цілком ясно, що влада, яка **примушує до такої** жертвенности, мусить бути тиранічна, деспотична. Цілком ясно, що всяка яскрава індивідуальність, що підносилася би над загальним рівнем своїм характером, своїми здібностями, є небажана в такому колективі, бо лекше від інших може піддатися спокусі бунту проти накиненого силоміць колективного рабства, бо сильніше від інших відчуває цілий жах такого рабства, і не бачить ніякого задоволення, ніякої компензації, бодай моральної, в тій саможертві, яку мусить приносити. Нема в большевизмі індивідуальної совісти (бо мусять „вірити" лише в матеріялістичний атеїзм); нема індивідуального розуму (все наказується згори, і хоч ті накинені згори „пляни" суперечать усім даним реального життя, про них не можна підносити голосу); нема розвитку власної особистости, нема власної душі, нема нічого власного, — і тому кожний може зі своїми брудними чобітьми залізти тобі в твоє „святая святих"...

Але є й інший колективізм, — що не накидається силоміць, але повстає зі **свідомого** пізнання **спільних цілей**, з усвідомлення **необхідности** жертвенности для розвитку себе самого й інших, з усвідомлення, що власний розвиток є можливий **лише** паралельно з розвитком інших, і в співпраці з ними. Цей колективізм повстає перше в **родині**, яку заперечив і відкинув був большевицький колективізм; потім переноситься на племя, на нарід, на **націю**, що є лише одним великим колективом, в котрому кожний член є ніби членом одної великої родини. В такому колективі не заперечується право користуватися цею власністю на шкоду колективу. Тут не заперечується право кожного розвивати свою особистість до найвищого щабля, на яку тільки можуть піднестися його здібности, — навпаки, всякому такому піднесенню сприяється, бо воно відповідає інтересам цілої родини (чи нації), — але заперечується право вживати цієї здібности і зріст своєї індивідуальности на **шкоду** родини (чи нації). Тут діла є **етичний** закон, що вяже докупи всіх членів колективу одним законом **солідарности** і **обовязком співпраці та взаїмної допомоги.**

На шляху до **такого** колективізму стоїть тепер людскість, бо цей колективізм є кроком уперед в порівнанні з безмежним егоїзмом відірваних індивідів, груп, кляс, що хотіли би працювати кожний на виключну свою користь, тоді, як колективізм на зразок московсько-комуністичного є кроком назад до первісного життя давніх народів з рабами, кастами і привілеями.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

Ми читаймо все „Свободу",
Але треба все читати,
То геть пітьму проженемо,
Щось доброго будем знати.
„Свобода" все научає,
Чим ми маєм в світі бути,
Яку зброю до рук брати,
Щоб Вкраїні честь здобути.
Ми самі тут без родини,
Нема батька, нема мами,
Нема кому ради дати,
Упімнутися за нами.
Ми не знаєм, що діється
На коханій Україні,
Як там дітям проживаєсь,
Жінці любій, всій родині.
А „Свобода" все доносить,
Все цікаві має вісти;
Є самому що читати
Ще й другому оповісти.
А ви вже її читали?
Як ще ні, то щож почати?..
Бійтесь Бога, люди добрі,
Ви повинні її мати!
Зараз беріть 5 долярів
І в/коверту запакуйте,
Заліпіть, прибийте марку
І виразно адресуйте:
SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
А газета зараз прийде
І ви станете читати,
І скажете: „Таки добре
„Свободу" у хаті мати".

Василь Футулуйчук,
секр. 13. від. У. Н. С.

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

12)

Нестор призадумався. Тепер дістав дуже добру нагоду зайти з конечности на замок і відїхати зі Здиркова, попрощавшися зі всіми без потреби пояснити причину відїзду ріжними вигадками.

— Ходім на замок! — промовив. — Розкажеш там ще раз, геть з самого кінця, бо для них буде цікава найменша подробиця. Закінчивши, скажи, що добре було би, як би до Розворського поїхав хто відси.

— Бо таки треба би!

Пішли оба. Куцала приніс біль і радість. Біль тому, бо розказував про гірку долю мужа і батька в неволі; радість тому, бо приніс вість, що батько і муж здорвий і що неволя незабаром скінчиться. Як його не виміняють, то Турок випустить його за окупом.

— Всеж таки добре було би, як би хтось відси поїхав туди, — закінчив Куцала, — щоби побалакав про окуп. Як ні, то щоби панови завіз бодай троха гроша. Нехай би мав на харч ліпший, як той, що дає Турок.

— Когож би ми вислали? — спитала Розворська.

— Я поїду! — обізвався Нестор. Для мене і так нема тут тепер ніякої роботи.

Розворська втішилася подвійно. Раз, що нагодився чоловік, на якого можна покладатися. Друге, що без клопоту відсуне Нестора від Олени. Всеж таки через те, що Нестор ледви зачав ходити по недузі, не лицювало так скоро приймати його зголошення. Вона замітила:

— Се не для тебе, по твоїй хоробі!

— Не я піду, відповів, — а кінь. Я лиш буду сидіти на кони і дивитися на гарний світ божий.

— Ти жартуєш, а така дорога, то не жарти!

— Не жартуючи скажу, що я що днини, що години сильніший. Нині я вже майже такий, який був у днину виїзду до Височки. Буду на себе уважати. Не буду робити сего, що понад мої сили. В перших днях не буду квапитися. Кілько дороги зроблю на днину, не перетомившися, тільки зроблю. Всеж таки виїхати треба зараз. Пан Розворський вже задовго валяється в тих льохах. Куцала може й не все розказав нам. Може неодно промовчав, щоби нам з жалю серця не кровавилися...

— Мушу роздобути якісь гроші, бо ануж Турок схоче зараз випустити за окупом. Більшої суми під рукою дома нема. Може Вірмени позичать.

В Здиркові жили також вірменські купці. Вони і гроші мали, і знали, як до Турків добиратися в справах таких, як викуп із ясиру. Одного з тих Вірмен Розворська таки зараз запросила на замок. З оповідання Куцали повторено те, що йому треба було знати, і Вірменин сказав:

— За шляхтича з маєтком таким, як маєток пана Розворського, Турок мабуть зажадає не більше, як пять тисяч дукатів.

— Готівки у мене знайдеться чотири тисячі.

— Решту я додам... Пан Розворський є у сина баші в Найгазелю. Я маю там знакомого Вірменина. Поїде пан Затурський? Дам йому письмо до того мого спільника. Він піде до Турка торгуватися. Він буде найліпше знати, як з Турком балакати.

Другої днини Нестор прийшов попрощатися. Розворська була тим так ущасливлена, що вхопила його обіруч за голову і поцілувала в чоло. Олена стояла на боці. Підійшов до неї і поцілував у руку. Вона спаленіла і сказала:

— Вертайся до нас здоров з татом. Буду за вас обох молитися і терпеливо вижидати.

Нестор поклонився і вийшов. Сів на коня і поїхав. Зима вже заповідалася. Дороги були лихі, воздух гострий, дні короткі. Подорож була тяжка. Всеж таки без прикрішої пригоди заїхав до Найгазелю, просто до Вірменина. Передав йому письмо здирківського спільника і попросив його, щоб йому поміг. Вірменин пішов з Нестором до Турка. Турок гороїжився, жадаючи за Розворського десять тисяч дукатів. Нестор турецької мови не знав, тож того, що казав Трок, не розумів. Вірменин переповів жадання Турка українсько-польською сумішкою.

— Я так багато не маю. Знаєте, що у мене тільки пять.

Вірменин ще щось побалакав з Турком, поклонився йому і потягнувши Нестора за руку, вийшов з ним. На вулиці сказав:

— Турок гадає, що Розворський великий пан, тому так високо править. Я даю йому дві тисячі. Будемо далі торгуватися. Як побачить, що більше не дістане, то попустить, бо таки потерпає, що виміняють за якогось такого турецького достойника, який за ту заміну нічим не відвдячиться. Остаточно таки прийме окуп... гадаю, що чотири або й три тисячний. Він мабуть надіється виторгувати пять. Як би доконче обставав, то у тебе ті гроші є.

— Є. Я боюся носити їх тут коло себе. Може би ви переховали їх? Кромі пять тисячок дукатів, маю ще сто червоних золотих на кошти подорожі. Дукати я лишив би у вас.

Добре. Як вернемося до хати, дам тобі посвідку, що гроші депоновані у мене. Ти напишеш мені повновласть ужити їх на окуп за Розворського.

— Чи Турок не позволив би мені зараз побалакати з Розворським?

— Позволить, бож то і в його інтересі, щоби ви оба порозумілися в справі окупу. Іди до моєї хати, бо тобі потрібний відпочинок. Я ще раз піду до Турка по дозвіл для тебе.

В хаті Вірменина, Вірменка дала Несторови теплої юшки і жареної баранини. Він попоїв і ляг спати. Коли пробудився, Вірменин вже був дома. Сказав, що Турок далі стоїть при своїм: що пять тисяч дукатів йому замало.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЗА ЩО ВІДЗНАЧЕННЯ?

Пулицер, власник нині вже вілляті з „Телеграмом" газети „Ворлд", оснував був фундацію на відзначення з ріжних ділянок письменства. Якраз цими днями судді цеї фундації проголосили ці відзначення. Не дивлячись на те, що працю на ріжних ділянках думки оцінюється відповідно до спеціяльних правил даної ділянки, всеж таки між деякими з них можна доглянути повчаючу схожість.

Здавалось би може, що таку популярну річ, як відзначення, дають за якусь популярну річ. Себто за щось такого, чому велике число людей легко може припленути. Тимчасом з відзначених газетярів один дістав нагороду за відважне протиставлення себе демагогічній кампанії та за ширення ясної думки й потреби мира серед загальної гістеричної суматохи. Інший газетяр дістав відзначення за те, що, будучи репортером, пішов подивитися на линч: 16 годин юрба самосудників обкидала його цеглами й камінням, кпила собі з нього, грозила йому самосудом, а він, з 4 помічниками, стояв на своїм пості репортера та телефонував до газети опис линчу. Нагорода за найкращий „картун" цілого року рисівникові, котрий запротестував проти того, що каліфорнійський гувернор Ролф похвалив линч двох людей.

Ось так три газетярські нагороди мають те спільне, що в кождій з них відзначений мав відвагу виступити проти реву юрби. Правда, самий виступ ще не зробив їх великими газетярами, але замітне це, що великі газетярі мають відвагу сказати правду, хочби через те втратили популярність.

ХТО ВИНУВАТИЙ?

Д-р Райбург, пастор протестантської епископальної церкви в Ню Йорку, говорив на проповіді, що за виступ модерної молоді проти законів винувата не церква, але родина. Мовляв, як діти не навчаться пошанування для закона вдома, то вони не навчаться його ніде в світі.

Можливо й так, але чи не можливе й таке, що суспільність, а в тому числі й церква, настановляє такі закони, що ніяка родина не потрафить навчити діти пошанівку для них? Котра родина, приміром, могла навчити діти пошанівку до закона, коли між законами була прогибіція, накинена американському народови головно за впливом протестантських церков?

НЕ ВІРИВ, АЖ ЗМІРИВ.

Большевицький симпатик, письменник Макс Істмен, пише в своїй книжці „Артисти в уніформі" горячі випади проти большевицької влади. Закидає між іншим кліці Сталіна, що вона завела „літературну інквізицію". Вона попирає тільки тих авторів і артистів, які висказують „правовірні", себто приняті тою групою, літературні, артистичні й політичні погляди.

Істмен доказує, що артист може працювати як слід тільки тоді, коли йому ніхто не каже як він має працювати. Він показує, які вислідн дала література диктатура Сталіна й компанії. Одних письменників, як Замятіна, Романова, Бабеля, Пільняка, „літературна інквізиція" викривила. Це викривлення було таке люте, що деякі письменники зовсім цього стерпіти не могли й покінчили з собою. Як відомо, вбили себе поети Майковський і Єсенін.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ALL IS QUIET ON THE WESTERN FRONT.

При читанню допису про виховання дітей — тема не до вичерпання — приходить читачеви думка: Чому так мало голосів на таке важне питання? Чому не чути голосів тих, котрі займаються наукою? Де голоси інших дякоучителів і тих, що займаються навчанням дітей нашої іміграції; тих учителів, на котрих опирається виховання нашої молодіжи в національній свідомости — в розумінню української справи.

Один дякоучитель, розуміючи вагу проблеми, взявся висказати свої погляди, можливо занадто загальні, але всеж таки погляди, котрі показують корінь людської цікавости в людськім життю (і в своїм фаху) А де ті інші голоси? Чи ця проблема не входить в область шкільної науки?

Я думаю, що багато з них так зацікавилися тою дискусією, що забули подати свої думки до загального відома, для загального добра. Чи так?

І приходить теж мені така думка: якби половину того часу, котрий зуживається на крик, зужито на розумне дискутування діточого виховання, то наші інституції не потребували би журитися про нашу школу і про нашу будучність.

В. Семенина.

ПРО ШЕВЧЕНКА В ЛИТОВСЬКИХ ҐАЗЕТАХ.

Наш великий приятель, п. Казис Відікавскас, відомий литовський громадянин, поет і кореспондент багатьох часописів, помістив з приводу 120-літніх народин Тараса Шевченка дві гарно оброблені обширні статті про творчість поета, які видруковано в часописі „Гарсас", що виходить у Вілкс Бері, Па., й в часописі „Дарбінінкас", який виходить у Бостоні. Обидва часописи помістили теж портрет поета. Крім того помістив ще п. Відікавскас статтю про мученицю Ольгу Басарабову в газеті „Гарсас". Всі ті статті переплітані ще й поезіями.

Л. М.

ЩО ЧУЖІ ПРО НАС, А ЩО МИ САМІ ПРО СЕБЕ.

Минулого тижня, перечитуючи американські ґазети, і слухаючи радіових програм, начитався я і наслухався такого:

Сенатор Копелмен з Бостону написав в конгресовий книжці у Вашингтоні, що він родився на Україні.

Підчас радіо-програми з Москви проголошено, що український хор співатиме українські пісні. А один Американець, котрий щойно повернувся з Европи, каже, що незадовго буде війна, може навіть і на протязі трох років, бо Німеччина й Англія конечно хотять мати для свого ужитку велику і багату Україну.

В „Ди Ню Йорк Таймс" вичитую, що Росія і Польща заключили нову угоду, в котрій обидві погодилися, що Росія має далі тримати Велику Україну, а Польща Західню Україну (Галичину, Волинь і т. д.)

Слухаю радіо-програму з „Ракеї" театру і заповідач заповідає, що співатиме український славний співак.

По тій програмі слухаю російську програму, але там заповідач заповідає, що орхестра гратиме українські народні пісні.

* * *

Скаже дехто, нащо я те все виписую? Чому? — Послухайте!

Приходжу я минулого тижня на весілля до одного нашого „родака". А там ріжні люди. Є російські, польські, словацькі і литовські. Прислухуюся розмові Поляка з Українцем. Говорять по польськи, а наш „родак" каже, що він також „Поляк".

Приходжу до міського судді на розправу. Чую, як наші Українці заявляють, що не вміють по англійськи, а тільки „по руски".

Питає суддя, чи є хто, що розуміє по „руски". Поглянув на мене і каже: „Таж ви вмієте по руски!" Відповідаю: „Знаю тільки по українськи".

„Таж ми також вміємо по українськи", відповідають наші громадяни. „Миж з Галіції".

Минулого тижня одержав я від одної компанії лист за інформаціями, а в тім листі пишуть, що „Рошен юнг мен" подав, що я його дуже добре знаю. Дійсно, знаю цілу його родину як українську, а він подав себе як „руский".

* * *

Таких прикладів з нашого щоденного життя можна подати дуже багато. І от чого нам треба стидатися. Бо бачимо, що вже чужинці, а навіть вороги змушені шанувати нашу українську назву і нашу Україну. А з другого боку ми самі нехтуємо отим дорогим імям. Коли то вже прийде раз кінець тому комедіянству і рабству?

Українець.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

400 AT 40th ANNIVERSARY CELEBRATION OF UKRAINIAN NATIONAL ORGANIZATION

Concert Given by Ukrainian School Children and Lisenko Choir of Hope Avenue Church

Over four hundred Ukrainians gathered yesterday afternoon in the Ukrainian School Hall, 212 President Street, to celebrate the 40th anniversary of the Ukrainian National Association.

The organization which is the oldest Ukrainian organization in the United States, is comprised of 40,000 members with a treasury of nearly $4,000,000. The headquarters are at 83 Grand Street, Jersey City. There are three branches in Passaic and Clifton.

Wasil Yusepchuk, president, John Zywitski, secretary, and Nicholas Kuzma, treasurer, were the jubilee committee elected by the officers of the three branches.

A celebration concert was given by the Ukrainian Lisenko choir of the Ukrainian Orthodox Church, 47 Hope Avenue, and the school choir of the church, comprised of one hundred pupils. Both choirs were under the direction of the Rev. Stephen Musiychuk, pastor of the church.

Recitations and Ukrainian National dances were given by a group from the Vasile Avramenko Dancing School of the Ukrainian Home. A special orchestra played and Joseph Dmuchowski, tenor and Stephen Davidovich, bass, sang a duet. Miss Irene Musiychuk, daughter of the pastor, played the piano accompaniment.

Nicholas Murashko, supreme president of the association, of Jersey City, addressed the audience in Ukrainian and Stephen Shumeyko, of Jersey City, editor of the Ukrainian Weekly spoke in English.

The program was concluded with the singing of Ukrainian and American hymns.

A supper followed honoring Mr. Murasko and Mr. Shumeyko.

(**The Herald-News**, Passaic, N. J. Monday, May 7, 1934).

UKRAINIANS PRESENT COLORFUL PROGRAM

The program of Ukrainian Folk Ballet and music presented in the Carnegie Library hall Wednesday evening, April 25, under the direction of the ballet master, Vasile Avramenko, assisted by Nicolaus Arseny attracted a large audience. The ballet was assisted by the Ukrainian chorus Boyan under the direction of Joseph Bukata.

The performers themselves cannot be too highly praised for their work. The voices of the choir charmed the listeners while the dancers in colorful costumes had the audience keeping time to the rhythm of the native folk songs.

(**Carnegie Union**, May 3, 1934).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

На памятник Шевченка.

На концерті в память Т. Шевченка переведено збірку на будову памятника поета в Клівленді. По оплаченню розходів осталося з цілої збірки на ту ціль $33.96.

Жертвували по $1: д-р І. Михаленко, о. М. Запарнюк, М. Запарнюк, І. Петрівський, І. Тремблюк, М. Колодій, Г. Кісіль, Г. Коваль; по 50 ц.: С. Постолюк, К. Волянська, Д. Шмагала, Г. Степанек, М. Міклясевич, Г. Богайчук, М. Липян, В. Репужинський, А. Барбер.

Григорій Степанек,
фін. секр. У. З. О.

КОРТІС БЕЙ, МД.

Зорганізовано У. А. Г. Клюб.

Прийшов час, що й наша громада пробудилася зі сну і прийшла до переконання, що треба взятися за якусь позитивну роботу. Для цеї праці зорганізовано Українсько-американський Горожанський Клюб. Головою Клюбу вибрано гром. В. Чачку, секретарем підписаного, а касієром гром. А. Яечника. Вибрано теж 5 директорів.

До Клюбу вписалися 40 членів, а це, як на початок, дуже добре. Надіємося, що тепер життя в громаді піде живішим ходом.

Н. Шандровський.

ГОЛОСИ КРИТИКИ НА „ШВАЙЦАРІЮ" О. КИСІЛЕВСЬКОЇ.

З безчисленних, без вимку прихильних рецензій подаємо фрагменти декотрих рецензій на те, щоб звернути увагу нашого громадянства на цю незвичайно корисну книжку. До книжки долучена ще й вичерпуюча мапка. Ціна півтора доляра. Окладинка Дядинюка. Набувати в редакції „Жіноча Доля", Коломия, Галичина.

„Діло" пише: — Це дуже дбайливо, чепурно видана книжка з 30 ілюстраціями на окремих листках, на гарнім папері, така, що можна її покласти навіть на видному місці. Авторка побувала у Швайцарії кількома наворотами й рішила свої безпосередні враження туристики доповнити фактичними даними про край. Так повстало щось у роді Бедекера.

„Життя й Знання": — Гарно, майже люксусово видана книжка, в якій авторка розказує про країну й людей, про державний устрій й правадавство, про віроісповідні й культурні відносини, тощо. Ця книжка будить тільки одно бажання: щоб ми незабаром дiждалися такої книжки про якусь частину нашої, не менше цікавої й гарної країни.

„Новий Час": „Швайцарія" О. Кисілевської повинна негайно увійти в склад усіх наших книгозбірень, прилюдних і приватних, а вже невідклично збогатити всі шкільні бібліотеки. Старша молодь знайде в ній багато: всесторонне знання про Швайцарію, запал до праці й організації, конкретні вказівки для майбутньої діяльности в громадянському й особистому житті.

„Рідна Мова": — З великою приємністю берещ до рук цю розкішно видану книжку. Починаю читати... й очам не вірю! Добра, всеукраїнська, літературна мова, в більшості академічний правопис. Справді ростемо!

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Вчасної весни цього року люта смерть забрала з нашої української кольонії в Шікаґо і Вест Пулман щирого працівника на народній ниві, пок. **Т. Янісевича, члена 243 від. У. Н. С.** Покійний був одним з тих рідких громадян, що коли що задумав, то старався перевести в життя. За його почином і старанням засновано „Будівничу Спілку", яка і до нині існує. Зорганізовано відділ У. Н. С., котрого покійний був предсідником довгі роки. Багато напрацювався над зорганізуванням школи українського національного танку, як також щедро піддержував цю школу фінансово. Минулого року, покійний поклав багато праці та труду, будучи в комітеті Світової Вистави в Шікаґо. І до останньої хвилі покійний працював, скільки міг. Навіть мав грати ролю в представленні тиждень перед самою смертю, яка забрала нам одного з найщиріших і найсвідоміших Українців. Покійний оставив жінку та двоє дітей. Вдова втратила щирого друга, а діти дорогого батька, а ціла українська кольонія свідомого сина України.

Земля Йому пером.

НЮ БРІТЕН, КОНН.

Дня 8 травня помер **Войтіх Сікорович**, член бр. св. Петра і Павла, від. 254 У. Н. Союза. Покійний родився у селі Динові, березівського повіту, Західня Україна. До У. Н. Союза вступив в 1912 р.

Похорон того доброго довголітнього Союзовця відбувся 10. травня.

Земля Йому пером!

М. Тимчишин, секр.

Дня 28. квітня помер **Іван Іваницький**, довголітній член бр. св. Арх. Михаїла, від. 211. У. Н. Союза. Похорон відбувся дня 1 травня при великім здвизі народу. Такого похорону, і при таким здвизі народу, тут в цій місцевости ще не було. Покійний походив з села Городище, повіт Бібрка, Західня Україна. До Америки прихав 1905 року, а до У. Н. Союза вступив в 1910 році. Цілий час прожив у Степлетоні. Покійний полишив добру жінку і четверо дорослих дітей.

Всім тим, що віддали Покійному останню прислугу, щира подяка.

Земля Йому пером.

М. Кость, секретар.

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжким положенню. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Михайло Гумницький,
член від. 58 У. Н. Союза.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СИНҐЕК, Н. ДЖ.

Допомога читальням.

На закупно книжок і передплату часописів до читалень у Вороблику Королівськім, повіт Коросно, й Вороблики Шляхоцькі, повіт Сянік, зложили слідуючі:

П. Гладич $2; по $1: С. А. Пельц, К. Остаф, Ю. Вітик, С. Ґалайда, Ф. Галайда, І. Струс, М. Фарбанець, К. Сеньчак, О. Сеньчак, А. Вітик, Н. Пельц, Г. Дуткевич, О. Турковський, Н. Ятчишин, А. Талпаш, М. Рак; по 50 ц.: А. Клемаш, С. Дитиняк, Н. Пельо, С. Лазоряк, Д. Дуткевич, П. Дутко, М. Сінагурський, М. Телеп, П. Юрківський, І. Храпко, В. Гребеняк; Ф. Турко 35 ц.; по 25 ц.: І. Коцян, Л. Дуткевич, В. Марціншин, Т. Драль, П. Цап, Я. Бурка, Д. Семанцьо, Ф. Федош; Н. Н. 15 ц. — Разом зібрано $26.

Збіркою занявся комітет: О. Сеньчак, Ю. Вітик, К. Сеньчак, Ф. Галайда, І. Трус і підписаний.

К. Остаф, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Український Народний Дім в селі Велдіж, п. Долина.

На доручення будови У. Н. Дому в селі Велдіж, повіт Долина, колядували: І. Лесечко, Ю. Олійник, Д. Олійник, Д. Малик, і Г. Прокопів.

Коляду зложили: по $25: І. Малик, Д. Малик; по $5: Г. Прокопів, І. Лисечко, А. Олійник, Д. Олійник, М. Олійник, Я. Малик, С. Ковбаснюк, Ю. Олійник, Рузя Гавриш $3; по $2: Маруня Крупчин, В. Семенишин, Н. Рошик; по $1: М. Мельничук, В. Малик, Й. Ковза, Д. Гутак, М. Менчишин, П. Задорецький, М. Дарвай, М. Баран, М. Сурмач, П. Стасюк; по 50 ц.: Софія Рудевич, В. Савчак, М. Герецький, В. Дроботій. — Разом $111.30. А в Пенсилвенії, в Ненти Гло, ходив з колядою Френк Шнурер, Зложили: Ф. Шнурер $2; по $1: Ольга Бубняк, В. Склярський; по 50 ц.: С. Боровський, В. Макецок; М. Луп 30ц.; по 25 ц.: І. Кравець, Й. Малерчек, П. Боровський, І. Косч, Н. Смоканіч, Д. Маланик, Е. Яворський, Н. Габель, Л. Лазарук, П. Кутка, решта дрібними датками. — Разом $8.30. — Загальна сума $119.30. З цеї суми мусимо віддати по долярів тут в Америці п. Миколі Бріцькому, котрий тепер ходить до каледж у Конетикот. Покійний його батько позичив на будову У. Н. Дому в Велдіжи сто долярів на 5 років без проценту на вексель. Отже час вже виходить, і прийшов зі старого краю лист у якім нас просять, щоби ми вексель викупили, бо вони при теперішній депресії не годні. А другий лист маю від Н. Бріцького; ни умовилися, що як він тут прийде до Ню Йорку і привезе вексель, то дістане свої гроші. А решту, то є $19.30, я переслав до краю через Обеднання.

Дорогі Родимці! Хто з Вас ще не причинився своєю жертвою до тої будови, то прошу ласкаво вислати жертву прямо на руки голови читальні „Просвіти", о. Левицького. Щоби не забирати багато місця в нашій „Свободі", тому не описую, як вони в краю жертвують, житом, барабoлею, хто чим може, щоби викінчити одну частину для Дітого Садку. Отже поможім і ми звідси докінчити розпочате діло.

Г. Прокопів,
74 E. 7th Street,
New York City.

НЮАРК, Н. Дж.

Бизнесмен на культурні потреби.

Мирон Литвин,
український погребник
з Нюарк, Н. Дж.

Громадянин Мирон Литвин перейшов стейтовий іспит на погребника і з тої радісної нагоди передав $20 на кошти перевезення з Америки до Львова одного з найкращих творів нашого мистця Архипенка, призначеного для Українського Національного Музею. Гром. Литвин є добре відомий серед місцевої української громади й околиці, є членом У. Н. Союза і був делегатом на 18 конвенцію У. Н. Союза. Новому бизнесменові Українцеви бажаємо з тої нагоди якнайкращих успіхів.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Молодеча Секція при 11 відділі О. Д. В. У. занялася розпродажем віднак у часі Великодня під укр. кат. і укр. прав. церквою в Ню Йорку і з цього продажу прийшло $46.09. Ту квоту вислано до Обеднання, призначуючи її на боєву акцію в Рідним Краю.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Допомога матерям українських героїв.

До нашої сиракюзької громади надіслано прохання матері і сестри наших героїв, бл. п. Біласа та Данилишина, щоби допомогти їм та іншим матерям, яких сини ще до нині невинно караються по польських тюрмах та затрачують свою молодість та здоровля. В відозві між іншим благають такими словами: „Ми ратуємо їх, як можемо, і тягнемося з останнього, але ми зубожіли, в неволі й не маємо засобів навіть на нужденне життя. Вже від півтора року, то є від памятного дня 30. листопада 1932 року, несемо тяжкий обовязок на собі супроти наших дітей, але бачимо, що ми вже не всилі довше вдержати, а не можемо позволити, щоб полишити нашу ідейну, патріотичну дітвору на ласку тюремного хліба. Тому шукаємо оцею дорогою ратунку у Вас, Дорогі Земляки, і просимо прийти нам з негайною поміччю".

Сиракюзька українська громада відгукнулася на цю відозву і зложили жертви, які посилаємо на руки Обеднання, щоби воно доручило ці жертви матерям наших героїв і заохотило ще й інші наші патріотичні громади до зложення подібних жертв.

„Українська Січ", від. 282 У. Н. Союза, на своїй запустній вечері, по прочитанню відозви зібрала $8.25.

Жінки-матері Українського Горожанського Клюбу влаштували 31. березня чайний вечір і зібрали жертви від слідуючих: Н. Дідуник $1; по 50 ц.: А. Костів, М. Даньків, Л. Кіт, А. Яворський; по 25 центів: А. Гіба, А. Фішер, Т. Каменюк, М. Даньків, А. Кіт, А. Вага, А. Дембіцька, М. Снігур, В. Матвійчук, А. Пігуляк, І. Пігуляк, І. Лущак, І. Лесюк, П. Мацібко, В. Коряняк, М. Снігур, М. Войчишин, А. Пахолок, М. Павліна, К. Коцик, К. Клим; А. Гайдук 20 ц.; Н. Танасишин 15 ц.; по 10 ц.: Т. Шкляренко, М. Говенчук. З продажі тісточок $1.80. — Разом $10.60.

Жінки з Норт Сайд (Лоти) на запрошення пані А. Ліщинецької зійшлися на гостинний вечір до її хати й зложили від себе по $1: А. Ліщинецька, А. Лаба, П. Капчук, А. Добровольська, А. Костишин, А. Кулин; по 50 ц.: М. Бендерська, К. Робак, К. Стараушна, Н. Клим, З. Рибак, Н. Стравушна, А. Каніубіньска, А. Кальваровська і Г. Капчук. — Разом $10.50 — Загалом збірної жертви було $20.35.

Гроші переслав на доручення гром. І. Пігуляк.

Адреса Обеднання:
OBYEDNANYE,
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
New York, N. Y.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. І. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 13. травня, в годині 1:30 пополудни, в гали У. Н. Дому. Кождий член має бути присутний на мітінгу, бо треба обговорити справу про наближаючеся свято сороклітнього ювилею У. Н. Союза і ще є інших багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени повинні виплачувати по зможности свої залеглости. — Микола Вадерецький, пр.; Осип Запоточний, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13. травня. Є дуже важні справи до полагодження, тому повинністю є кождого члена явитись в означений час. Наради тревають дуже коротко, нехай ніхто не зражається тим, що стратить собі час, бо ми завели систему, що всякі наради тревають не довше, як одну годину. Довгуючі члени нехай вирівнають свій довг, інакше будуть суспендовані. — Василь Стриковський, пр.; Антін Гарасим, кас.; Микола Ю.-Сеник, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 307, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться у вівторок, 15. травня, в годині 7:30 вечір, в гали парохіяльній, 303 Годсон Евe. Члени мають явитися на тім мітінгу, бо будуть важні справи до полагодження. Проситься членів, котрі ще не мають своїх дітей в У. Н. Союзі, щоби вписали їх тепер. Взивається довгуючих членів вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Всі члени мають явитися в суботу, о 6-тій год. вечір в церковній гали і звідтам підемо до галі, де відбудеться свято 40-літнього ювилею У. Н. Союза. — Микитинський, пр.; П. Лиско, кас.; Антонів, секр.

ВІСТИ АРТИСТА ДМИТРА ЗАХАРЧУКА.

Цими днями докінчую мальовання Сцени в Гартфорд, Конн., в „Укр. Горожанському Клюбі". Також викінчив я кілька гарних красвидів в ресторанті П. Нестерука, П. Курко і пані Джонес. Хто з Українців бажає мати щось змальоване, нехай удасться до мене заки я ще в Гартфорд, бо в недовзі дальше поїду. Що дня маю замовлення на портрет Т. Шевченка, які цими днями буду висилав всім, що вислали 25 ц. Книжки, які вже є в друку, а це „На чужині" і „В хвилях смутку", також маю багато замовлень, які негайно вишлю, як отримаю з друкарні. З Віллімантік, Конн. Церков св. Ап. Петра і Павла замовила образ „Петра і Павла". Пан Гірчиця замовив образ Т. Шевченка і Івана Франка на полотні до свого дому.

Книжку, яку докінчую, а це мої власні пригоди „В часі війни", сподіюсь дати до друку цего літа, так, щоби під осінь вийшла з друку.

Куда поїду, всюди люди нарікають на депресію, однак більше цікавляться, як колись, народніми справами, більше читають часописи, книжки, більше стараються помогти один другому, бо біда учить жити. Як також молодіж інтересується широко українською справою; брак нам лише трошки більше охоти до ширшої праці, щоби ми випололи то хабазя, яке ще є місцями між нашою еміграцією. Я зауважив, що наші большевики масово тихцем назад переходять до нас, бо остогидло їм слухати червоних байок про рай на Україні, що міліони з голоду гинуть.

Багато людей чіпаються мене, яких я релігійних переконань. Отже подаю до відома, що я религії не міняю як жид онучами, але тримаюсь одної, в якій мене виховали мої родичі в селі Словіті, повіт Перемишляни, Галичина, і буду триматись до смерти. З політичного боку я щирий Українець націоналіст і понад мій дорогий Край, Україна, нічо дорожчого нема для мене в світі.

Не забудьте святе гасло „Свій до свого!"

Артист-маляр **Дм. Захарчук,**
P. O. Box 15, Northampton, Pa.

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА НА РІЦІ.

Перед кантонським портом (Китай) утонув пароплав, що курсував по ріці. Всі пасажири в числі 500 втонули.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (107)

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

Комодофльоренсаль знав тепер, що він хотів Таляскари, малої рабині. Але він не хотів її зовсім, якщо не міг би зробити її княжною. Зоантрогаго тепер сказав: „Сторожі приходять із цього боку годувати котів". І він показав на маленькі дверці.

Тарзан скоро відсунув тяжкі двері. Тепер усі пересунулися ними одно за одним та знайшлися на вузькім коридорі. Вони пішли вгору, поки не дійшли до другого коридора, на вступі до котрого стояв жовнір. Джанцара поглянула на нього.

„Добре", сказала Джанцара. „Це мій вояк. Ходіть! Нам нічого боятися!" Вояк уже був готов кричати на сполох, але, побачивши княжну, задержався. Вона сказала, що їй треба шість антильоп та кілька тяжких жовнірських плащів.

„Памятай, що ти сліпий!" — сказала йому Джанцара. Потім, звертаючися до Комодофльоренсаля, вона сказала: „Королівський князь Трогандальмакусів, як ми покажемо йому дорогу до свободи, не перемінить нас у рабів?" „Я візьму вас до свого міста як своїх рабів, а потім пущу на волю", сказав Комодофльоренсаль.